

กระทู้ถามที่ ๔๕๑ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๔ ตุลาคม ๒๕๔๔

เรื่อง มาตรการแก้ไขปัญหากรณีประเทศสหรัฐอเมริกาปรับปรุงพันธุ์ข้าวหอมมะลิ ๑๐๕

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ตามรัฐธรรมนูญว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดังต่อไปนี้

องค์กรความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาไทย (ไบโอไทย) ได้ยื่นข้อเสนอต่อรัฐบาลไทย กรณีสถาบันวิจัยการเกษตรของประเทศสหรัฐอเมริกาได้นำพันธุ์ข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ ไปปรับปรุงพันธุ์ จนสามารถปลูกแข่งขันกับข้าวหอมมะลิจากประเทศไทย โดยในอนาคตอาจจะสามารถปรับปรุงพันธุ์ ให้เหมือนกับข้าวไทยและส่งเสริมให้ปลูกในประเทศสหรัฐอเมริกาได้ทุกพื้นที่ หากเกิดเหตุการณ์ดังกล่าว จะส่งผลกระทบต่อตลาดส่งออกข้าวหอมมะลิไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีน เกาหลี และประเทศอื่นๆ โดยจุดประสงค์ของประเทศสหรัฐอเมริกาไม่เพียงแค่ทำการแข่งขันกับไทยเท่านั้น แต่ต้องการเป็นผู้ส่งออก ข้าวหอมมะลิรายใหญ่ที่สุดในโลกซึ่งหากเป็นเช่นนั้นจะสร้างความเสียหายต่อประเทศไทยในด้านตลาด การส่งออกเป็นอย่างยิ่ง จึงขอเรียนถามว่า

๑. รัฐบาลมีมาตรการอย่างไรในการแก้ไขปัญหากรณีประเทศสหรัฐอเมริกานำข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ ไปปรับปรุงพันธุ์จนได้ข้าวหอมมะลิที่ใกล้เคียงกับประเทศไทยและแข่งขันกับประเทศไทยได้ ขอทราบรายละเอียด

๒. หากประเทศสหรัฐอเมริกาสามารถปรับปรุงพันธุ์ข้าวจนเหมือนกับข้าวหอมมะลิที่ปลูกในประเทศไทยและสามารถแข่งขันในการส่งออกได้ รัฐบาลจะมีนโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างไร ขอทราบรายละเอียด

ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

เปรมศักดิ์ เพียยุระ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคความหวังใหม่

จังหวัดขอนแก่น

คำตอบกระทู้ถามที่ ๔๕๑ ร.

ของ นายเปรมศักดิ์ เพียยุระ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น

เรื่อง มาตรการแก้ไขปัญหาคาร์บอนประเทศสหรัฐอเมริกา

ปรับปรุงพันธุ์ข้าวหอมมะลิ ๑๐๕

ข้าพเจ้า นายชูชีพ หาญสวัสดิ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขอตอบกระทู้ถามของท่านสมาชิกผู้มีความสนใจ ดังนี้

คำถามข้อที่ ๑ รัฐบาลมีมาตรการอย่างไรในการแก้ไขปัญหาคาร์บอนประเทศสหรัฐอเมริกา นำข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ ไปปรับปรุงพันธุ์จนได้ข้าวหอมมะลิที่ใกล้เคียงกับประเทศไทยและแข่งขันกับประเทศไทยได้ ขอทราบรายละเอียด

คำถามข้อที่ ๒ หากประเทศสหรัฐอเมริกาสามารถปรับปรุงพันธุ์ข้าวจนเหมือนกับข้าวหอมมะลิที่ปลูกในประเทศไทยและสามารถแข่งขันในการส่งออกได้ รัฐบาลจะมีนโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างไร ขอทราบรายละเอียด

คำตอบข้อที่ ๑ และข้อที่ ๒ ขอเรียนว่า กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีการดำเนินการและหามาตรการแก้ไขปัญหาคาร์บอนประเทศสหรัฐอเมริกาปรับปรุงพันธุ์ข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ ดังนี้

๑. กรมวิชาการเกษตร ได้จัดส่ง “คณะเจ้าหน้าที่ทำข้อเท็จจริง” ไปยังสถาบันวิจัยข้าวนานาชาติ (International Rice Research Institute, IRRI) ซึ่งเป็นสถาบันวิจัยและฝึกอบรมด้านข้าวที่มีชื่อเสียงชั้นนำของโลก ซึ่งผลสรุปข้อเท็จจริง คือ นักวิจัยชาวอเมริกันสองท่าน คือ Dr. Chris Deren จากมหาวิทยาลัยแห่งรัฐฟลอริดา และ Dr. J. Neil Rutger จากศูนย์วิจัยข้าวแห่งชาติ Dale Bumpers ของกระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้นำเมล็ดพันธุ์ข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ ไปปรับปรุงพันธุ์ เพื่อให้ได้พันธุ์ที่เหมาะสมที่จะปลูกในสหรัฐอเมริกา ได้มีข้อบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรกับสถาบันวิจัยข้าวนานาชาติว่า เขาทั้งสองจะไม่ดำเนินการใดๆ ในการจดสิทธิบัตรด้านทรัพย์สินทางปัญญาของพันธุ์ข้าวพันธุ์ใหม่ใดๆ ที่พัฒนามาจากพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ

นอกจากนี้ นักวิจัยทั้งสองยังยอมรับเงื่อนไขเกี่ยวกับข้อตกลง MTA (Material Transfer Agreement) ที่ครอบคลุมประเด็นการแลกเปลี่ยนเชื้อพันธุกรรมบนพื้นฐานข้อตกลงขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations, FAO) ซึ่งข้อตกลง MTA ดังกล่าวระบุว่า ผู้รับเชื้อพันธุกรรมไปจะไม่นำไปจดสิทธิบัตรพันธุ์ และเงื่อนไขดังกล่าวมีผลบังคับครอบคลุมถึงบุคคล หรือสถาบันฯ ที่ได้รับเชื้อพันธุกรรมสืบทอดไปจากผู้รับพันธุกรรมท่านแรก

Dr. Chris Deren ยังระบุอีกว่า “นอกจากนี้ ถ้าเราพัฒนาได้สายพันธุ์ใหม่ๆ เชื้อพันธุกรรม หรือพันธุ์ใหม่ที่สืบเนื่องจากเชื้อพันธุกรรมดังกล่าว เราไม่มีเจตจำนงใดๆ ที่จะจดสิทธิบัตรคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาหรือสงวนการใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญาเหล่านั้นต่อผู้ใด

๒. เจรจากับกระทรวงเกษตรของสหรัฐอเมริกา โดยยื่นเงื่อนไขที่จะทบทวนกิจกรรมความร่วมมือทางวิชาการระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ของไทยและสหรัฐอเมริกาทั้งหมด ถ้ายังคงดำเนินงานวิจัยโครงการนี้ต่อไป ซึ่งทางสหรัฐอเมริการับว่าจะดูแลเรื่องนี้ให้

๓. ประสานให้ทางกระทรวงพาณิชย์ ดำเนินการเชิงรุกในการเจรจากายได้ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (Agreement on Trade - Related Aspects of Intellectual Property Rights. TRIPs) ในองค์การค้าโลก ซึ่งทั้งประเทศไทยและสหรัฐอเมริกาคือสมาชิกอยู่ด้วย โดยให้มีการบรรจุเพิ่มหลักการเรื่อง การรับรองสิทธิของเกษตรกรและสิทธิชุมชน สิทธิในสารพันธุกรรมของประเทศแหล่งกำเนิด รวมทั้งเรื่องการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมและเท่าเทียมกันจากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรม หลักการต่างๆ ดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยและประเทศกำลังพัฒนาที่เป็นแหล่งทรัพยากรชีวภาพที่สำคัญของโลก และเป็นหลักการที่ได้รับการรับรองไว้แล้วในอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งมีความสอดคล้องกับหลักการและบทบัญญัติในพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๔๒ ของประเทศไทย

๔. ประสานกับกระทรวงการต่างประเทศและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ในการเร่งผลักดันให้ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกในอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งดำเนินการเรียกร้องให้ประเทศสหรัฐอเมริกาได้แสดงจุดยืนในการเคารพสิทธิของประเทศแหล่งกำเนิดพันธุกรรม โดยการเข้าร่วมให้สัตยาบันในอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพด้วย

๕. เสนอแนะและประสานงานให้มีการแก้ไขปรับปรุงสัญญาว่าด้วยการแลกเปลี่ยนวัสดุทางชีวภาพ (Material Transfer Agreement) และการแบ่งปันผลประโยชน์ โดยมุ่งเน้นผลประโยชน์ให้แก่ประเทศเจ้าของพันธุกรรมก่อน